

Příloha k návrhu usnesení k ochraně novinářů a obránců lidských práv před šikanózními žalobami: Předběžné výsledky dotazníkového šetření Úřadu vlády

Na pomoc se zmapováním SLAPP žalob v ČR jsme provedli dotazníkové šetření. Cílem je získat kvalitativní informace o podobě SLAPP žalob a jejich dopadu na žalované. Tyto poznatky jsou důležité pro vhodné zaměření pozornosti při tvorbě politik pro boj se SLAPP žalobami. Zvolená forma šetření je naopak nevhodná pro tvorbu statistického přehledu, který by plně zmapoval rozsah problému SLAPP žalob.

Mezi 7. únorem a 5. březnem 2025 jsme obdrželi 18 odpovědí.

15 respondentů (83 %) se s žalobou nebo hrozbou žalobou, kterou lze považovat za SLAPP, setkal. Jeden respondent se s případem SLAPP osobně nesetkal, ale ví o takových případech ze svého okolí.

Jednotliví respondenti se se SLAPP setkávají různě často. Tři respondenti mají zkušenosti pouze s jednou SLAPP žalobou (nebo její hrozbou), ostatní se se SLAPP setkávali víckrát. Dva respondenti se setkali dokonce s cca deseti takovými žalobami. Průměrný respondent se setkal se SLAPP žalobou třikrát až čtyřikrát.

Šest respondentů (23 %) uvedlo souvislost podání SLAPP s novinářskou činností, shodně po osmi pak občanský aktivismus a práce v neziskové organizaci (31 %). Jeden respondent má zkušenost se SLAPP v souvislosti s politickou činností.

SLAPP podávali nejčastěji obchodní společnosti nebo jejich představitelé (11 respondentů, tj. 39 % mělo takovou zkušenost alespoň jednou), v závěsu veřejní činitelé jako politici nebo úředníci (10 případů, 36 %).

Zdaleka nejčastějším prostředkem SLAPP v ČR je žaloba na poškození dobrého jména, takové žalobě čelilo 13 respondentů (45 %). Trestní oznámení jako prostředek zastrašování uvedlo 8 respondentů (28 %). Dva respondenti mají zkušenost s žalobou týkající se porušení autorských práv. Dále respondenti uváděli např. podněty správním úřadům.

Žalobce se nejčastěji domáhal omluvy (32 %), zdržet se aktivit (26 %) a finanční kompenzace (24 %). Často se jednalo o kombinaci těchto nároků.

15 respondentů (83 %) cítí, že byla žaloba nebo její hrozba nepřiměřená s cílem je zastrašit nebo umlčet.

Další podrobnosti a informace včetně dopadů SLAPP na žalované a dostupnosti právních služeb budeme mít k dispozici po kvalitativní analýze otevřených odpovědí dotazníku.